

Stanowisko ZPP w sprawie projektu ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej (druk sejmowy: 2798, druk senacki: 888)

- **Ustawa o fundacjach rodzinnych ma przeciwdziałać rozdrobnieniu majątku firm rodzinnych i umożliwić im rozwój przez wiele pokoleń.**
- **Założenie fundacji ma być neutralne podatkowo.**
- **Fundacja będzie podatnikiem podatku CIT, a jednocześnie będzie zwolniona z tegoż podatku. Podatek będą płacić natomiast beneficjenci świadczeń.**
- **Projekt przewiduje również zmiany w zakresie prawa spadkowego ułatwiające utrzymanie majątku w ramach fundacji.**

Jednym z największych wyzwań przed jakimi stają firmy rodzinne w Polsce, jest problem sukcesji. Po śmierci przedsiębiorcy jego majątek, również ten związany z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz akcje i udziały w spółkach, wchodzi w skład masy spadkowej. W ramach dziedziczenia majątek ten podlega rozdrobnieniu, a sama firma często upada. Krokiem w dobrą stronę było wprowadzenie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej i innych ułatwieniach związanych z sukcesją przedsiębiorstw, która dawała możliwość kontynuowania działalności gospodarczej zmarłej osoby fizycznej. Rozwiązanie to nie zapobiegało jednak rozdrobnieniu majątku firmy.

Rozwiązaniem powyższego problemu ma być nowy, rządowy projekt ustawy. 14 grudnia 2022 r. Sejm przyjął projekt ustawy o fundacji rodzinnej, a następnie skierował go do Senatu, gdzie trwają dalsze prace. Jest to ważna inicjatywa, która ułatwi budowanie siły polskich firm rodzinnych przez najbliższe pokolenia.

Fundacje rodzinne w świetle projektowanych przepisów mają być odrębnym, niezależnym bytem prawnym. Będą wpisywane do odrębnego rejestru fundacji rodzinnych

prowadzonego przez sąd rejestrowy (Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim) i z chwilą wpisu będą uzyskiwać osobowość prawną.

Fundacja rodzinna może być utworzona w celu gromadzenia majątku, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na ich rzecz. Fundację będzie mogła utworzyć wyłącznie osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych w akcie założycielskim bądź w testamencie (art. 11). Decydować ma on również o celach fundacji w statucie. Fundator, aby założyć fundację rodzinną, musi wnieść majątek nie niższy niż 100 000 zł na pokrycie jej funduszu założycielskiego. O najważniejszych sprawach tego podmiotu będą decydować organy czyli zarząd, rada nadzorcza oraz zgromadzenie beneficjentów. Sama fundacja będzie mogła w ograniczonym zakresie prowadzić działalność gospodarczą na zasadach określonych w art. 6 projektu (np. w zakresie najmu, dzierżawy, czy prowadzenia przedsiębiorstwa w ramach gospodarstwa rolnego).

Zgodnie z treścią art. 30 projektu beneficjentem może być osoba fizyczna, organizacja pożytku publicznego, jak również sam fundator. Fundacja na rzecz swoich beneficjentów będzie przekazywać świadczenia, co umożliwi im zaspokojenie ich potrzeb życiowych i uzyskiwanie przychodu. Jednocześnie to fundacja będzie właścicielem (jako odrębny byt prawny) przekazanego jej majątku np. akcji, udziałów itp. Umożliwi to dalszy rozwój danego przedsięwzięcia gospodarczego bez obawy o sukcesję i jego rozdrobnienie, które często następuje w wyniku przekazania majątku przedsiębiorcy w spadku.

Bardzo istotną, a wręcz kluczową kwestią ze względów „opłacalności” takiego rozwiązania są przyjęte założenia w zakresie opodatkowania. Propozycje zawarte w projekcie przewidują, że fundacja rodzinna będzie podatnikiem podatku CIT. Jednocześnie będzie co do zasady zwolniona z tegoż podatku. Art. 131 pkt 3) bezpośrednio wskazuje, że do treści art. 6 ust. 1 ustawy o CIT, a więc do katalogu podmiotów objętych zwolnieniem podmiotowym, dodane mają zostać właśnie fundacje rodzinne. Oznacza to, że fundacja nie będzie płacić

podatków od dywidend i innych zysków kapitałowych otrzymanych od spółek, których akcie i udziały będą wchodziły w skład majątku fundacji. Podatek będą natomiast płacili beneficjenci dopiero w momencie uzyskania od fundacji świadczenia, zaś sama stawka ma być stosunkowo atrakcyjna i wynosić będzie 15% podstawy opodatkowania. Nie będzie zatem w tym przypadku problemu podwójnego opodatkowania. Co również bardzo istotne, samo założenie fundacji ma być neutralne podatkowo.

Projekt przewiduje także pewne zmiany w zakresie prawa spadkowego, które mają przeciwdziałać rozdrobnieniu majątku fundacji. Ważne zmiany dotkną np. zachowku. Osoba uprawniona będzie mogła się zrzec zachowku. Będzie możliwość jego rozłożenia na raty, odroczenia, a w niektórych okolicznościach nawet obniżenia. Co ważne świadczenia otrzymane przez beneficjenta uprawnionego jednocześnie do zachowku, obniżą jego wartość. Istotne jest również to, że przy obliczaniu wysokości zachowku nie będzie można doliczyć do wartości spadku funduszu założycielskiego fundacji rodzinnej, jeśli wniesiono go ponad 10 lat przed otwarciem spadku, chyba, że spadkobiercą jest również fundacja.

Z całą pewnością wprowadzenie fundacji rodzinnych do polskiego porządku prawnego jest krokiem w dobrą stronę. Podobne rozwiązania istnieją także w innych państwach – przede wszystkim w Austrii i Niemczech. Rozwiązanie to może pomóc budować przedsięwzięcia gospodarcze przez pokolenia i umożliwić budowanie dużych podmiotów o rodzinnych korzeniach.